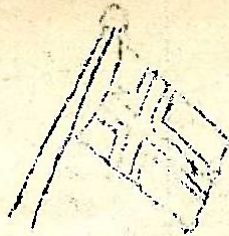

FRITT

LAND

Nr. 17 - 1. årg.

Onsdag 19. april 1944

DEN ENGELSK GARANTI

I det finske tidsskriftet Nya Argus skrev redaktøren, den kjente historiker og publisist Eirik Hornborg, etter Mussolinis fall:

Mussolini tok i likhet med så mange andre feil på ett punkt - ett eneste - men det avgjørende. Han kjente ikke engelskmennene. Som så mange andre lo han av de "garantier" de hadde gitt flere av de statene som var truet - garantier i ord, for øyriket maktet ikke å gi noen militærhjelp i nødens stund. Mussolini hadde glemt at gudenes kvern maler langsomt. Det var så visst ingen hemmelighet at Storbritannia var dårlig rustet så vel for en luftkrig som for en kamp på landjorden. Bare til sjøs var det sterkt.

Det var i virkeligheten naivt å tro at et utpreget sivilt samfunn som det britiske skulle være klart til i en håndvending effektivt å understøtte forbundsfellene mot angriperne som var helt igjennom militariserte og væpnet til tennene.

Hva kunne da den engelske garanti bety? Hvordan kunne ansvarbevisste statsmenn love en hjelp som de ikke ville være i stand til å gi?

Garantiene var basert på den fornuftsmessig uangripelige, men som det viste seg uriktige forestilling at hvem som helst burde innse at det på lang sikt var risikabelt å utfordre det Britiske Imperium. Det tar lang tid å mobilisere dets kraft, både psykisk og materielt, men krøften er der.

Da krigen brøt ut, var Storbritannias arme og flyvåpen nesten uten betydning i de store sammenstøtene; tre måneder, seks måneder brakte ingen merkelig forandring, men etter to år var engelskmennene respektable motstandere, etter tre år farlige. Først under krigens fjerde år er de for alvor kommet i gang, og nå fins det vel neppe noen som håner de engelske garantier. "We are not a military people", har en engelsk statsmann sagt, "but we are a warlike people" - Vi er ikke et militærfolk, men vi er et stridbart folk.

NYHETER FRA NORGE

Oslo 18-4. En ny gangsteraffære fant sted i natt ved Modum Sparebank i Vikersund. Fem bevapnede menn brøt seg inn i banklokalet og truet med maskinpistol og bank'østyreren, som lødte i annon'etasje, til å vise dem hvelvet. De tok med seg 150.000 kr., men bankbestyreren spurte om å få beholde noen "håndpenger" til å

besørge dagens løpende forretninger, og dette ble innvilget. Av bandittene var i norske politiuiformer, en i tysk, mens to var sivile.

Det foreligger nå flere detaljer om den siste rømnings fra Ullevål. Rømlingen var en mann som ble arrestert i Akersgt. under forsøk på å stjele en sykkel. Han ble ført til Møllergt. 19 og agerte da sterkt beruset, slik at han skulle overføres til fyllearest før han kunne forheres. Men plutselig reiser han seg, trekker revolver og sier: Jeg tenker jeg går, jeg. Konstabel Torvik kaster seg over ham, og under bataljen blir han drept, mens tyven fikk en skade i hodet og ble ført til Ullevål. Under transporten til røntgenavdelingen ble han borte av menn i politiuiformer, to i statspolitiet, og forsvant. - Et hårdnakket rykte går ut på at det er en vidt forgrenet forbryterbande som opererer under anførelse av en tysk deserter og en nordmann som har fått sin utdanning i statspolitiet. Blant medlemmene skal være flere hjemvendte frontkjemper.

Gataborg 17-4. Et nytt innslag i flyktningsstrømmen til Sverige er en mengde av Quislings "legionærer". Mange av dem har tjenestegjort på østfronten i kortere eller lengre tid. Av frykt for å komme tilbake dit, har de forlatt sine "idealer" og reist over Kjølen. Som vi husker ble korsfarerne lovet store gårder og fete stillinger. Etter hjemkomsten er de skuffet over at de bare får brennevin og noen kontanter fra "frontkjemperkontoret". Noen prøver å komme til England for å være med "på den riktige siden". Men de blir alle sittende i interneringsleirene og fundere over sine dumheter.

DE VIKTIGSTE LONDON-NYHETER MANDAG 17-4

Russerne gikk igår over nedre Dnepr på bred front både N og S for Tirasspol, og rykker over Bessarabias stepper fram mot Galats og oljeledene ved Ploesti. Lenger nord fortsetter Konjev mot Kisjinev. En ventet nå sterkere tysk motstand. - På Krim har general Jeremenko iantatt havnebyen Jalta, som var tyskerne eneste større havn ved siden av Sevastopol. Det kjempes i Sevastopols utkant. Samtidig bombes Jorkana, havnen og evakueringsfartøylene. I følge korrespondenter er byen en eneste ildmarje. Tyskerne holder nå bare en 50 km's strandlinje ved Sevastopol. - Siden 1. mars har tyskerne mistet 450 tusen mann i Syd-Ukraina og på Krim.

Britiske Wellington-fly fra Italia har igjen bombet Budapest. Byens brannvesen er helt desorganisert. Og på Turnu Severin og Beograd er bombet. Tito har brutt jernbanen Trieste-Ragreb.

NYHETENE FRA LONDON TIRSDAG 14.11.44:

England isoleres fra omverden. Den britiske regjering har nedlagt forbud mot enhver form for hemmelig diplomatisk forbindelse mellom Storbritannia og utenverdenen. Heller ikke får diplomatene lov til å forlate England. Forbudet trådte i kraft kl. 24 natt til tirsdag, og gjelder ikke bare representantene for de nøytrale regjeringer, men også alle allierte med unntak av USA og Sovjetsamveldet. Forbudet gjelder heller ikke dominionsregjeringer, men derimot Kirc som er nøytralt. Ingen usensurerte brev får heretter sendes ut av landet. Times diplomatiske medarbeider skriver at tiltaket er en følge av de onestående omstendigheter som foreligger ved de forestående operasjoner, men at restriksjonene vil bli opphevet så snart det er mulig. - Den britiske regjering utstedte idag en ny forsvarsforordning, som trer i kraft med en gang. En hver oppfordring til lockout eller streik i de viktigste industrigrene er forbudt og straffes med fengsel inntil 5 år eller bøter opptil 5 mill. pund eller begge deler. Forordningen stettes fullt ut av fagforeningene og arbeidsgiverforeningene. - Churchill avgav idag en erklæring i Underhuset om den foretøffende organisasjon av fredsforberedelsene som omtales i Halls erklæring. Det forekommer stadig motsetninger av foreløpig karakter mellom de 34 allierte regjeringer, og det kan ikke loves noen enig uttalelse med det første. Men ingen blir skadelidende ved inngående forhandlinger og veloverveide beslutninger. - Lord Vansittart spurte i Overhuset idag om man hadde foretatt seg noe for å hindre framstilling av sprengstoffer i Tyskland etter krigen, særlig med henblikk på kontroll av den syntetiske kvelstoff-industri. Lord Churwell svarte på regjeringens vegne at en komite av særlige sakkyndige og vitenskapsmenn ville utrede spørsmålet, og at intet hensyn vil hindre de allierte fra å sørge for at Tysklands krigspotensiell blir holdt i tømme. - Den britiske ambassadør i Ankara har gjort kraftige forestillinger hos den tyrkiske regjering angående skingen av Tyrkias eksport til Tyskland. Eksporten må opphøre eller nedsettes til et minimum. I de to første måneder av 1944 har Tyskland fått 14.800 tonn krom, mens de allierte bare har fått 1.870.

Flyangrep. 750 tunge amerikanske bombe-fly eskortert av 1000 amerikanske jagere angrep idag mål langt inne i Tyskland, bl.a. i Berlin-området. Andre tunge amerikanske bombe-fly med jagereskorte angrep Pas de Calais-området. - Britiske mosquito-fly angrep inatt Köln og la miner i fiendtlig farvann. Ett fly savnes. - De allierte luftangrep på Balkan fortsatte i natt, da tunge amerikanske bombe-fly angrep jernbanemål ved Plovdiv i Bulgaria. Angrepet mot Beograd igår omfattet jernbanemål samt flyplasser og flyfabrikker i nærheten. Også Sofia ble angrepet. Disse angrep fulgte like etter de russiske nattangrep mot Galats og RAF-angrepet mot Budapest. Under dagangrepet

gikk bare 50 tyske jagere opp, 25 av dem ble skutt ned. Amerikanerne mistet 2 bombe-fly, 78 4 jagere. Tapsrepresentanten er den laveste som hittil er notert. Det opsto alvorlige skader i Sofia og Budapest. Allierte fly har også minnelagt Donau. En av de største passasjerdamper på Donau, "Dronning Elisabeth" gikk lørdag på en magnetisk mine S for Budapest, og ble satt på grunn. En tråler tilhørende samme selskap gikk på en flytemine og sank. 10 av mannskapet omkom, meldes fra Ungarn. - Titos kommunique dag melder om friskareangrep på 3 av de viktigste jernbaner i Nord-Jugoslavia. Forbindelsen er brutt mellom byene Zagreb-Susjak, Zagreb-Karlovats og Banja Luka-Prijedor. Disse angrep kompletterer de allierte flyangrep. - Tito opplyser videre at bare i Kroatia er 2500 tyskere drept og over 3000 såret ved de siste kamper.

Estfronten. Dagens Moskva-kommunique melder om voldsomme luftangrep V for Dnestrs nedre løp. Til lands raser det forbitrede kamper på en bred front mot tyskerne, som har fått nye forsterkninger. Russerne har sendt et stort antal tanks og kanoner for å forsterke sine bruhoder på vestsiden av Dnestr. Krigskorrespondenter sier at russernes overgang over Dnestr kom fullstendig overraskende på tyskerne, som ikke hadde holdt det for mulig å sette over elva nå når vårflokken har gjort den tre ganger så bred som normalt. - I Romania er fjell-krigen i Karpatene i full gang. - På Krim kjemper nå Polubkin i Sevastopols nordre og nordøstre forsteder, der tyskerne har satt inn enhver form for spesialtropper i forsvaret, således romenske alpejager. SØ for byen har general Jeremenkos tropper inntatt Bajdar på sydspissen av Krim og rykker hurtig videre fram over høydedragene på veien til Sevastopol. Svartehavsflåten har oppnådd nye resultater i sin bekjempelse av de tyske evakueringsfartøyer.

Italia. En rekke tyske angrep ble igår avvist ved Adriaterhavs-fronten og i fjellavsnittet ved den 5. armers front. På det siste sted har allierte tropper trenet dypt inn i tyskernes linjer uten å komme i kontakt med fienden. - Anzicavsnittet er en tysk forpoststilling blitt erobret av de allierte. - Flyvåpnet i Italia foretok igår over 1600 oppstigninger og angrep foruten de forestalte mål på Balkan bl.a. jernbaner N for Roma. - Engelske militærakkyndige framholder at mens den tyske propaganda anstrenger seg for å fremstille det som om de allierte faltog i Italia har vært en fullstendig fiasko er faktisk det at Italiafronten binder 25 tyske divisjoner. Dessuten har de allierte fått flyplasser som gjør det mulig for dem å angripe fiendens krigsindustri og forbindelseslinjer i områder som før ble ansett som sikre.

Norge. I november 1945 reiste 50 mann tilhørende "Arbeidstjenesten"s befal til Tyskland. De kom tilbake til Oslo forrige uke, alle sammen med unntak av tre som hadde meldt seg til Luftwaffe. Det hjemvendte befal har i Tyskland gjennomgått et militærkursus, og de skal nå settes på plass i Arbeidstjenesten, der de kan nyttiggjøre seg sine kunnskaper. Hjemmefrontens parole var derfor helt berettiget.